

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้เข้าร่วมกลุ่มและไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด โดยทำการเก็บข้อมูลจากประชากรคือกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า แยกเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด จำนวน 83 ตัวอย่าง กรรมการกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด จำนวน 15 ตัวอย่าง สมาชิกที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด จำนวน 70 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close –ended question) และปลายเปิด (Open – ended question) รวมทั้งแบบสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปด้านบุคคล เศรษฐกิจ สังคม เกษตรกร

เพศ

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากเป็นเพศหญิง ในกลุ่ม เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมีจำนวนร้อยละ 61.40 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมีจำนวนร้อยละ 71.40

อายุ

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 44.60 มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี โดยมีเกษตรกรที่อายุน้อยที่สุด 22 ปี อายุมากที่สุด 72 ปี อายุเฉลี่ย 46.01 ปี เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 44.30 มีอายุระหว่าง 4 – 45 ปี เกษตรกรอายุน้อยที่สุด 25 ปี อายุสูงสุด 70 ปี อายุเฉลี่ย 43.30 ปี

การศึกษา

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 49.40 ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมาก ร้อยละ 35.70 ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เหมือนกัน

สถานภาพการสมรส

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 79.50 มีสถานภาพแต่งงานแล้วเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 77.10 มีสถานภาพแต่งงานแล้ว

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 53.00 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3 – 4 คน มีจำนวนสมาชิกสูงสุด 8 คน มีสมาชิกต่ำสุด 1 คน มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3.72 คน ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 57.10 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3 – 4 คน มีจำนวนสมาชิกต่ำสุด 1 คน สมาชิกสูงสุด 8 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.01 คน

ลักษณะการถือครองที่ดิน

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 97.60 มีที่ดินเป็นของตนเอง เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 92.80 มีที่ดินเป็นของตนเอง

พื้นที่ปลูกกาแฟ

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 85.50 มีพื้นที่ปลูกกาแฟไม่เกิน 20 ไร่ มีพื้นที่ น้อยที่สุด 1 ไร่ มีพื้นที่มากที่สุด 70 ไร่ และมีจำนวนพื้นที่เฉลี่ย 11.41 ไร่ เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ทั้งหมดมีพื้นที่ปลูกกาแฟน้อยกว่า 20 ไร่ มีพื้นที่ น้อยที่สุด 1 ไร่ มีพื้นที่มากที่สุด 10 ไร่ และมีจำนวนพื้นที่เฉลี่ย 3.27 ไร่

จำนวนผลผลิตที่ผลิตได้

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 69.90 มีจำนวนผลผลิตกาแฟที่ผลิตได้ไม่เกิน 5,000 กิโลกรัมต่อปี ผลผลิตต่ำสุด 0 กิโลกรัมต่อปี ผลผลิตสูงสุด 42,000 กิโลกรัมต่อปี ผลผลิตเฉลี่ย 4,519.16 กิโลกรัมต่อปี เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 98.60 มีจำนวนผลผลิตกาแฟที่ผลิตได้ไม่เกิน 5,000 กิโลกรัมต่อปี ผลผลิตต่ำสุด 0 กิโลกรัมต่อปี ผลผลิตสูงสุด 6,500 กิโลกรัม ต่อปี ผลผลิตเฉลี่ย 372.79 กิโลกรัมต่อปี

รูปแบบผลผลิตกาแฟ

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 85.50 มีการผลิตเป็นกาแฟกะลา เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 24.30 มีการผลิตเป็นกาแฟผลสด

รายได้จากการขายผลผลิตกาแฟของการเกษตร

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 34.90 มีรายได้จากการขายผลผลิตกาแฟไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 540,000 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 0 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยรวม 77,471.14 บาทต่อปี เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 95.70 มีรายได้จากการขายผลผลิตกาแฟไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 40,000 บาท ต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 0 บาท รายได้เฉลี่ยรวม 3,993.27 บาทต่อปี

รายได้จากด้านอื่นๆนอกจากกาแฟ

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 48.20 มีรายได้ด้านอื่น นอกจากกาแฟไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 0 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 300,000 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยรวม 44,734.94 บาทต่อปี เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 47.10 มีรายได้ด้านอื่น นอกจากผลผลิตกาแฟ ระหว่าง 30,001-60,000 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 0 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 300,000 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยรวม 55,785.71 บาทต่อปี

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตกาแฟ

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 74.70 มีแรงงานที่ใช้ในการผลิตกาแฟไม่เกิน 5 คน มีแรงงานน้อยที่สุด 1 คน มีแรงงานสูงสุด 14 คน แรงงานเฉลี่ย 4.28 คน เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ทั้งหมดมีแรงงานที่ใช้ในการผลิตกาแฟไม่เกิน 5 คน มีแรงงานน้อยที่สุด 1 คน มีแรงงานสูงสุด 4 คน แรงงานเฉลี่ย 2.02 คน

แหล่งทุนและสินเชื่อ

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 25.30 มีการใช้แหล่งทุนโดยกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 20.0 มีการใช้แหล่งทุนโดยกู้ยืมจากสถาบันการเงิน และจากการศึกษาในเรื่องสินเชื่อยังพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 48.20 มีการกู้ยืมเงิน ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 71.40 ไม่มีการกู้ยืมเงิน

การรับรู้ข่าวสารด้านการผลิตกาแฟคั่วบด

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 80.70 ได้รับข้อมูลข่าวสารมาจากคณะกรรมการกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 37.10 ได้รับข้อมูลข่าวสารมาจากผู้นำชุมชน

ปริมาณการรับข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตกาแฟคั่วบด

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 54.20 ได้รับข้อมูลข่าวสารระหว่าง 2 – 3 ครั้งต่อปี ไม่มีเกษตรกรที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด 7 ครั้งต่อปี ได้รับข้อมูลข่าวสารเฉลี่ย 2.74 ครั้งต่อปี ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 64.3 ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี ไม่มีเกษตรกรที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด 4 ครั้งต่อปี ได้รับข้อมูลข่าวสารเฉลี่ย 1.11 ครั้งต่อปี

การเข้ารับการฝึกอบรม

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 38.6 ได้รับการฝึกอบรมระหว่าง 11 – 15 ครั้งต่อปี ไม่มีเกษตรกรที่ไม่ได้ได้รับการฝึกอบรม ได้รับการฝึกอบรมมากที่สุด 21 ครั้ง ต่อปี และได้รับการฝึกอบรมเฉลี่ย 9.53 ครั้งต่อปี ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 90.00 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ไม่มีเกษตรกรที่ไม่ได้ได้รับการฝึกอบรม ได้รับการฝึกอบรมมากที่สุด 18 ครั้งต่อปี และได้รับการฝึกอบรมเฉลี่ย 0.82 ครั้งต่อปี

ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปกาแฟคั่วบด

เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนมากร้อยละ 43.30 มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปกาแฟคั่วบด โดยได้คะแนนอยู่ในระหว่าง 9–16 คะแนน โดยได้คะแนนต่ำสุด 4 คะแนน และได้คะแนนสูงสุด 24 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 13.04 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ส่วนมากร้อยละ 62.90 มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปกาแฟคั่วบด โดยได้คะแนนอยู่ในระหว่าง 9–16 คะแนน โดยได้คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน และได้คะแนนสูงสุด 18 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 10.49 คะแนน

การทดสอบสมมติฐาน

1. ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกรมี 10 ปัจจัย คือ

1.1 สมาชิกภายในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

1.2 พื้นที่ปลูกกาแฟของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

1.3 ผลผลิตกาแฟของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

1.4 รายได้จากการขายผลผลิตกาแฟทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.001

1.5 รายได้อื่นๆนอกจากกาแฟมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05

1.6 แรงงานที่ใช้ในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.001

1.7 แหล่งทุนและสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05

1.8 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องกาแฟ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05

1.9 ประสบการณ์ความรู้ในการแปรรูปกาแฟด้วยค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.001

1.10 ประสบการณ์ความรู้การเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องกาแฟมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.01

2. ปัจจัย ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญของเกษตรกรมี 3 ปัจจัยคือ

2.1 เพศ

2.2 อายุ

2.3 ระดับการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ผลการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญของเกษตรกรตำบลเทพเสด็จ อำเภอคลองสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาดังต่อไปนี้

- ปัญหาเกี่ยวกับการขาดอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้แปรรูปผลผลิตกาแฟมากที่สุด
- ปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบรายละเอียดของการเข้าร่วมกลุ่มผู้ผลิตกาแฟด้วยค่านัยสำคัญ
- ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีแหล่งทุนและสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ
- ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีโรงเก็บกาแฟกะลาที่ได้ มาตรฐาน ในตำบล
- ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีนักวิชาการเกษตรประจำ อบต. เพื่อให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหา
- ปัญหาเกี่ยวกับ การรวมการฝ่ายตลาดหาตลาดรองรับซื้อกาแฟด้วยค่านัยสำคัญได้น้อยแต่กลุ่มๆมีกำลังการผลิตมาก
- ปัญหาเกี่ยวกับการที่สมาชิกกลุ่มๆไม่มีความสามัคคีมีการขัดแย้งกัน

ในด้านข้อเสนอแนะเกษตรกรมีความต้องการด้านต่างๆดังนี้

- ต้องการให้มีการฝึกอบรมเรื่องการการแปรรูปกาแฟคั่วบด
- ต้องการปัจจัยการผลิต(ปุ๋ย กล้ากาแฟ ฯลฯ)ที่มีคุณภาพและราคาถูก
- ต้องการให้ราคากาแฟไม่ต่ำกว่าในปี 2550
- ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเรื่องการจัดการบริหารกลุ่มเกษตรกร
- ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น อบต.และหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเกษตรบนที่สูง จัดหางบประมาณสนับสนุนเรื่องการผลิตกาแฟครบวงจรเกษตร
- ต้องการให้กลุ่มดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพื่อจะได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฯ

เหตุผลของการไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกร

- ได้รับการชี้แจงที่ไม่ละเอียดพอ
- ไม่อยากเป็นหนี้
- ไม่แน่ใจว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ไม่ทราบรายละเอียดของการร่วมกลุ่มผู้ผลิตกาแฟคั่วบด
- จะทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ

เหตุผลของการเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกร

- เห็นว่าจะได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยในการผลิต
- เพื่อนบ้านชักชวน
- เห็นว่าทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น
- ผลผลิตกาแฟคั่วบดของกลุ่มฯ จะทำให้ผลผลิตกาแฟของตำบลขายได้มากขึ้น

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มฯ) จากประเด็นการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นที่เหมือนกัน ทั้ง 8 ประเด็น จากกรรมการจำนวนทั้งสิ้น 15 คน ได้ผลการสัมภาษณ์สรุปในแต่ละประเด็นได้ว่า

ในประเด็นการจัดตั้งกลุ่มเพื่อผลิตกาแฟคั่วบดมีผลดีต่อการพัฒนาอาชีพการปลูกกาแฟอาราบิก้าของเกษตรกรตำบลเทพเสด็จหรือไม่นั้น คณะกรรมการทั้งหมดให้ความเห็นเหมือนกันว่าการจัดตั้งกลุ่มฯ มีผลดีต่อสมาชิกกลุ่มทุกคนโดยให้เหตุผลว่าการผลิตกาแฟคั่วบดของกลุ่มฯจะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มฯและตัวเกษตรกร โดยตรงเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าที่มีอยู่นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์กาแฟอาราบิก้าของตำบลเทพเสด็จให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้ที่สนใจเรื่องกาแฟ และจะผลักดันให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ส่วนการจัดตั้งกลุ่มเพื่อผลิตกาแฟคั่วบดเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตกาแฟคั่วบดเองของเกษตรกรในแต่ละรายโดยไม่มีกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่นั้น ส่วนใหญ่คณะกรรมการกลุ่มฯตอบว่าแตกต่างกัน เหตุผลว่าการผลิตกาแฟคั่วบดในรูปกลุ่มฯนั้นมีข้อดีได้แก่ มีทุนในการดำเนินงาน เครื่องมือและอุปกรณ์ทันสมัยและพร้อมกว่า กาแฟคั่วบดมีการควบคุมคุณภาพ ทำให้ขายได้ราคาดีกว่า และที่สำคัญการจัดตั้งกลุ่มเพื่อผลิตกาแฟคั่วบดนั้นเป็นการสร้างความสามัคคี ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้กับเกษตรกรในตำบล เป็นการร่วมมือร่วมใจการทำงานและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเพื่อเป็นการหาแนวทางแก้ไข ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ ในส่วนคณะกรรมการกลุ่มฯบางคนก็ตอบว่าไม่แตกต่างกัน เหตุผลว่าหากทำการผลิตกาแฟคั่วบดในรูปกลุ่มฯจะทำให้ขาดความคล่องตัวในการผลิตเพราะมีความคิดเห็นหลากหลายทำให้มีการตัดสินใจในหลายเรื่องที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ การดำเนินงานต่างๆล่าช้าต้องรอมติที่ประชุม ซึ่งบางครั้งมีการขัดแย้งภายในกลุ่มฯ และขาดความคล่องตัวในการส่งเสริมการขายสินค้า

ส่วน ประเด็นที่สัมภาษณ์หัวข้อในฐานะที่ท่านซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการของกลุ่มฯคิดว่าการบริหารงานของคณะกรรมการชุดนี้มีบทบาทต่อการพัฒนาการผลิต กาแฟอาราบิก้าของตำบลเทพเสด็จมากหรือน้อย คณะกรรมการกลุ่มฯส่วนใหญ่ตอบว่าน้อยเนื่องจากมีอำนาจในการตัดสินใจด้านการบริหารกลุ่มมีน้อยทำให้บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไม่สามารถทำได้เต็มที่ ต้องคอยแก้ปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานของกรรมการชุดเดิม นอกจากนี้กลุ่มฯยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือแปรรูปกาแฟคั่วบดที่ผลิตได้จำนวนมากและทำให้สินค้าที่ได้มีคุณภาพสู้เอกชนรายอื่นไม่ได้และตัวกรรมการแต่ละคนไม่ค่อยมีเวลาและทุ่มเทเวลาให้กับกลุ่มอย่างเต็มที่ ในส่วนที่คณะกรรมการกลุ่มฯที่ตอบว่ามีบทบาทมากให้เหตุผลว่า คณะกรรมการกลุ่มฯมีวัตถุประสงค์(สารกาแฟ)อยู่ในมือของสมาชิกกลุ่มฯ ไม่ต้องไปซื้อจากนอกกลุ่มฯที่มีราคาแพง กลุ่มฯยังมีประสิทธิภาพในการผลิตได้ดี ถ้าปรับปรุงในเรื่องการเจาะตลาดใหม่ๆแล้วการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มฯน่าประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

ในส่วนการบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่มฯ สมาชิกของกลุ่มฯมีสิทธิที่จะให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มฯรายงานผลการดำเนินงานทุกครั้งเมื่อมีข้อสงสัยนั้น คณะกรรมการทั้งหมดมีความเห็นว่า สมาชิกของกลุ่มฯมีสิทธิที่รับรู้รายงานผลการดำเนินงานทุกครั้งเมื่อมีข้อสงสัยนั้นได้ตลอดเวลาเมื่อมีการประชุมใหญ่เพื่อจะได้รับรู้ถึงผลการดำเนินงานทุกเรื่องและเพื่อร่วมเสนอแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

ในประเด็นด้านการบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่มฯตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกลุ่มฯจนถึงปัจจุบันท่านคิดว่ากลุ่มฯประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งกลุ่มฯไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มฯทั้งหมดให้ความเห็นว่า การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งกลุ่มฯไว้ประสบความสำเร็จน้อยอยู่เนื่องมาจากหลายสาเหตุได้แก่ กลุ่มฯยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือแปรรูปกาแฟคั่วบดที่ผลิตได้จำนวนมากและทำให้สินค้าที่ได้มีคุณภาพสู้เอกชนรายอื่นไม่ได้ นอกจากนี้ก็ต้องแก้ปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานของกรรมการชุดเดิม นอกจากนี้ปริมาณการผลิตกาแฟคั่วบดของกลุ่มฯยังขายได้น้อย

เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการเจาะตลาดใหม่ๆและที่สำคัญกลุ่มๆมีปัญหาเรื่องการขาดเงินทุนในการดำเนินงานของกลุ่มๆ

ส่วน ประเด็นที่สัมภาษณ์หัวข้อในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการของกลุ่มๆเห็นด้วยหรือไม่ที่ควรปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มๆตลอดจนการแบ่งหน้าที่การทำงานคณะกรรมการของกลุ่มๆ เพื่อให้การบริหารงานของกลุ่มบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการกลุ่มๆทั้งหมดเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มๆตลอดจนการแบ่งหน้าที่การทำงานคณะกรรมการของกลุ่มๆ เพื่อให้การบริหารงานของกลุ่มๆได้คล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะทำการกลุ่มๆสามารถดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ในส่วนปัญหาและอุปสรรคจากการทำงานในคณะกรรมการของกลุ่มๆที่ท่านได้รับรู้ในขณะที่เป็นกรรมการ กลุ่มๆ ประกอบด้วยปัญหาการขาดอุปกรณ์เครื่องมือแปรรูปกาแฟคั่วบดที่ทันสมัย การประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มๆมีน้อย มีตลาดรองรับผลผลิตกาแฟคั่วบดของกลุ่มๆน้อยทำให้กลุ่มๆผลิตสินค้าได้น้อยทั้งที่มีปัจจัยการผลิตพร้อมทุกอย่าง การบรรจุหีบห่อสินค้าของกลุ่มๆยังไม่มีมาตรฐาน

ในเรื่องข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของคณะกรรมการของกลุ่มๆในอนาคต ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการกลุ่มๆทั้งหมดเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มๆให้มีมาตรฐานรักษาคุณภาพสินค้าได้ดีจะทำให้ทำให้ดึงดูดผู้บริโภคกาแฟคั่วบดหันมาสนใจมากขึ้น หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเรื่องกาแฟอาราบิก้า (อ.บ.ต. โครงการหลวง และหน่วยงานอื่นๆ) ควรเข้ามาให้ความรู้ในการผลิตกาแฟแบบครบวงจรและสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต จัดหางบประมาณเพื่อซื้อ อุปกรณ์เครื่องมือแปรรูปกาแฟคั่วบดที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน of ฝ่ายตลาดให้เจาะตลาดระบายสินค้าของกลุ่มๆเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ควรมีการจัดกิจกรรมการไปดูงานกลุ่มเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานแปรรูปกาแฟคั่วบดเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มๆ ในอนาคตควรให้เกษตรกรที่ปลูกกาแฟอาราบิก้าในตำบลเทพเสด็จทุกคนเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มๆทุกคนโดยความสมัครใจ

อภิปรายผล

1. เพศของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเพศของเกษตรกรที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด กล่าวคือเกษตรกรที่ปลูกกาแฟส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงเหมือนกันซึ่งเป็นผลทำให้การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอกชัย (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมของเกษตรกรในโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เพศ ของเกษตรกรไม่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ส่วน ชีระเดช (2539) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของเกษตรกรชาวเขาในงานส่งเสริมการปลูก

และผลิตกาแฟอาราบิก้า ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชาวเขาในโครงการส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า

2. อายุของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าอายุของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์และไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม กลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด กล่าวคืออายุของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 43 – 46 ปี เหมือนกัน ทำให้ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพลินพร (2533) ที่พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับนวัตกรรมและไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของประชาชนแต่อย่างใดเช่นเดียวกับ อินทร์โพธิ์ (2539) ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตรของ เกษตรกร บ้านแสนคันธา ตำบลทุ่งรวงทอง กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจร่วมโครงการของเกษตรกรแต่อย่างใด

3. ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของเกษตรกรที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์ และไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดทั้งนี้เนื่องจากระดับการศึกษาของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา 4 จึงมีผลทำให้การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอารณ์ (2519) ที่พบว่าระดับการศึกษาของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้ง เช่นเดียวกับ มงคล (2539) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อย อำเภอเกาะคา จังหวัด ลำปางพบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์ นคร ส่วน ชีระเดช (2539) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของเกษตรกรชาวเขาในงานส่งเสริมการปลูกและ ผลิตกาแฟอาราบิก้า ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของ เกษตรกรชาวเขาในโครงการส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า

4. สมาชิกภายในครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่าของเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนต่างกันทั้งสองกลุ่มมี ความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดกล่าวคือเกษตรกรที่ตัดสินใจเข้า ร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าเกษตรกรที่เกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้า ร่วมกลุ่มฯ เป็นผลทำให้เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครอบครัวที่ใช้ผลิตกาแฟอย่างเพียงพอไม่ต้องจ้าง แรงงานข้างนอกจึงตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับ ไพบุลย์และ ธัญ ณรงค์ (2537) ได้ศึกษาพบว่าสมาชิกภายในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทาง บวกกับการยอมรับ ก๊าซชีวภาพในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ ชีระเดช (2543) ได้ศึกษาระบบกองทุนหมุนเวียนเพื่อ ส่งเสริมการปลูกและผลิตกาแฟอาราบิก้า ของโครงการพัฒนาเขตพื้นที่สูง ไทย – ออสเตรเลีย : ความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมระบบกองทุนหมุนเวียนเพื่อ

ส่งเสริมการปลูกและผลิตกาเพอราบีถ้ามีความสัมพันธ์กับจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนของเกษตรกร

5. พื้นที่ปลูกกาเพอของครอบครัว

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกกาเพอของครอบครัวแตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวคือเกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวมีพื้นที่ปลูกกาเพอของครอบครัวเฉลี่ยเพียง 3.27 ไร่ ในขณะที่เกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวมีพื้นที่ปลูกกาเพอของครอบครัวเฉลี่ย 11.41 ไร่ จะส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นใจในจำนวนผลผลิตที่ได้มากกว่า คู่มาค่ากับการลงทุน ผลผลิตมีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาดทำให้มีรายได้ที่แน่นอนจะทำให้มีการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวมากขึ้นสอดคล้องกับ Angkasith (1989) ที่ศึกษาทัศนคติและการยอมรับของเกษตรกรชาวเขาที่มีต่อการปลูกกาเพอและการส่งเสริมการปลูกกาเพอบนที่สูงในภาคเหนือของประเทศไทย พื้นที่ปลูกกาเพอเป็นพื้นที่เดียวกันกับพื้นที่ที่เคยปลูกฝิ่นมาก่อนถ้าเกษตรกรมีรายได้จากการใช้พื้นที่ปลูกกาเพอเกษตรกรจะเลิกปลูกฝิ่นไปโดยปริยายโดยไม่ต้องมีการบังคับเช่นเดียวกับ ประเสริฐ (2543) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตกล้วยไม้ปลอดเพลี้ยไฟโดยเกษตรกรในกรุงเทพมหานครพบว่า จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการผลิตกล้วยไม้ปลอดเพลี้ยไฟ

6. ผลผลิตกาเพอของครอบครัว

จากการศึกษาพบว่าผลผลิตกาเพอของครอบครัวที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวคือเกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวมีผลผลิตกาเพอของครอบครัวเฉลี่ย 4,519.16 กิโลกรัม ส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นใจในรายได้ที่แน่นอนทำให้ครอบครัวมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นจึงมีแนวโน้มการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวมากขึ้น ส่วนเกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมกลุ่มมีผลผลิตกาเพอของครอบครัวเฉลี่ย 372.79 กิโลกรัม สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ (2541) ที่ศึกษาการส่งเสริมการปลูกกาเพอราบีถ้าในระบบเกษตรป่าไม้พบว่าเกษตรกรมีความพอใจในการปลูกกาเพอราบีถ้าในระบบเกษตรป่าไม้พอสมควรแม้ว่าผลผลิตกาเพอที่ได้จะต่ำกว่าเป้าหมายพอสมควรเช่นเดียวกันกับ ชีระเดช และประเสริฐ (2544) ได้ศึกษายุทธวิธีการส่งเสริมระบบการปลูกกาเพอราบีถ้าร่วมกับไม้ผลเศรษฐกิจพบว่าส่งเสริมระบบการปลูกกาเพอราบีถ้าร่วมกับไม้ผลเศรษฐกิจสามารถเติบโตให้ผลผลิตกาเพอและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไปด้วยกันได้ อภิวัฒน์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่จำนวนผลผลิตมันสำปะหลัง ราคามันสำปะหลัง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. รายได้จากการขายผลผลิตกาเพอ

จากการศึกษารายได้จากการขายผลผลิตกาเพอของครอบครัวที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาเพอครัวคือเกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วม

ร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมีรายได้จากการขายผลผลิตกาแฟเฉลี่ยเพียง 3,993.27 บาทต่อปี ในขณะที่เกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มฯ มีรายได้จากการขายผลผลิตกาแฟเฉลี่ยถึง 77,471.14 บาทต่อปี ทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพปลูกกาแฟเป็นอาชีพหลักเพื่อให้มีฐานะทาง เศรษฐกิจดีขึ้น มีความสนใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมากขึ้นสอดคล้องกับ Angkasith (1989) ที่ศึกษาทัศนคติและการยอมรับของเกษตรกรชาวเขาที่มีต่อการปลูกกาแฟและการส่งเสริมการปลูกกาแฟบนที่สูงในภาคเหนือของประเทศไทยพบว่า ถ้าเกษตรกรมีรายได้จากการใช้พื้นที่ปลูกกาแฟเกษตรกร จะเลิกปลูกฝิ่นไปโดยปริยายโดยไม่ต้องมีการบังคับเช่นเดียวกับ ชีระเดช (2539) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของเกษตรกรชาวเขาในงานส่งเสริมการปลูกและผลิตกาแฟอาราบิก้า ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า รายได้จากการขายผลผลิตกาแฟมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรชาวเขาในโครงการส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า

8. รายได้จากด้านอื่นๆนอกจากกาแฟ

จากการศึกษารายได้จากด้านอื่นๆนอกจากกาแฟของครอบครัวที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดกล่าวคือเกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดส่วนใหญ่มีรายได้หลักของครอบครัวมาจากรายได้จากด้านอื่นๆมากกว่า 30,000 บาทต่อปีทำให้เกษตรกรกลุ่มนี้ไม่มีความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่มฯ ในขณะที่เกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มฯมีรายได้จากด้านอื่นๆนอกจากกาแฟของครอบครัวไม่เกิน 30,000 บาทต่อปีเพียงเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันและนำมาเป็นทุนในการทำไร่กาแฟ มีผลทำให้เกษตรกรหันมาสนใจผลิตกาแฟเพื่อเป็นรายได้หลักของครอบครัวและมีการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มฯ เพื่อหวังว่าจะมีรายได้เพิ่มจากการแปรรูปกาแฟคั่วบดอีกทาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีรยศ (2530) พบว่าระดับรายได้มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ นพรัตน์ (2544) พบว่ารายได้ในครัวเรือนเกษตรกรมีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

9. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตกาแฟ

จากการศึกษาพบว่าจำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตกาแฟ ของเกษตรกรที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดกล่าวคือเกษตรกรที่มีการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มฯเนื่องจากแรงงานในครอบครัวมีความสำคัญต่อการผลิตกาแฟเพราะการมีแรงงานมากและจะทำให้มีผลผลิตกาแฟออกมาเพิ่มมากขึ้นและมีคุณภาพลดรายจ่ายเรื่องค่าจ้าง มีผลทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นส่งผลเกษตรกรให้มีการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิทัศน์ (2534) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับงานส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้าของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าขนาดของแรงงานมีความสัมพันธ์กับการยอมรับงานส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า เช่นเดียวกันกับ ชีระเดช (2541) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบระบบการผลิตกาแฟอาราบิก้าที่มีผลต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมบนที่สูงพบว่า

แรงงานจ้างและแรงงานภายในครัวเรือนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการปลูกกาแฟร่วมกับไม้ผลเศรษฐกิจที่สามารถลดความเสี่ยงด้านการตลาดลงได้

10. แหล่งทุนและสินเชื่อ

จากการศึกษาพบว่าแหล่งทุนและสินเชื่อของเกษตรกรที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดกล่าวคือเกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มฯ ส่วนใหญ่มีการกู้ยืมใช้สินเชื่อมากกว่าเกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมกลุ่มฯ ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งทุนและสินเชื่อทางการเกษตรเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตกาแฟซึ่งเกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มฯ ส่วนใหญ่จะกู้เงินจากนอกสถาบันการเงิน ได้แก่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านและพ่อค้า ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระเดช (2543) ได้ศึกษาระบบกองทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการปลูกและผลิตกาแฟอาราบิก้า ของโครงการพัฒนาเขตพื้นที่สูง ไทย – ออสเตรเลีย: ความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมระบบกองทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการปลูกและผลิตกาแฟอาราบิก้ามีความสัมพันธ์กับการชำระสินเชื่อเช่นเดียวกับ อภิวัฒน์ (2546) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคามพบว่า การใช้สินเชื่อมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

11. ปริมาณการรับข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตกาแฟคั่วบด

การศึกษาพบว่าปริมาณการรับข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกรที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดกล่าวคือเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตกาแฟคั่วบดมากกว่า 2 ครั้งต่อปีขึ้นไปทำให้มีการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่จากเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตกาแฟคั่วบดจากคณะกรรมการกลุ่มฯ ที่ตรงกับความต้องการตลอดจนได้เห็นตัวอย่างของกลุ่มฯ ที่ประสบผลสำเร็จและเกษตรกรสามารถนำไปใช้ในการผลิตได้จึงมีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บัณฑุรย์และคณะ (2549) ได้ศึกษาเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการผลิตกาแฟอาราบิก้าอย่างครบวงจร : กรณีศึกษาสถาบันชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืนภายใต้มูลนิธิพัฒนาศักยภาพชุมชนรายงานว่าการมีโอกาสได้รับข้อมูลความรู้ในการดำเนินกิจกรรมจากแหล่งที่ต้องการจะทำให้เกิดการตัดสินใจได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ กลุณินและคณะ (2528) ที่ศึกษาเรื่องความรู้พื้นฐานในการปลูกพืชตลอดปีของเกษตรกรที่ราบลุ่มเชิงใหม่ : เฉพาะกรณีหมู่บ้านแม่กุ่ม อำเภอสันป่าตองและหมู่บ้านหารแก้ว อำเภอดงดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรหมู่บ้านแม่กุ่ม อำเภอสันป่าตอง มีความรู้ทางการเกษตรจากสื่อมวลชนแตกต่างกับเกษตรกรหมู่บ้านหารแก้ว อำเภอดงดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

12. ประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเรื่องกาแป

จากการศึกษาพบว่าประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเรื่องกาแปที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแปคั่วบดกล่าวคือเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเรื่องกาแปมากจะทำให้มีการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแปคั่วบดมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเรื่องกาแปมาก เกษตรกรจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการผลิตกาแปและยอมรับนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพของตนเอง สอดคล้องกับ วิทิสน์ (2534) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับงานส่งเสริมการปลูกกาแปอาราบีก้าของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าการได้รับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับงานส่งเสริมการปลูกกาแปอาราบีก้าของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง เช่นเดียวกับ ชีระเดช (2542) ศึกษาการเปรียบเทียบวิธีปลูกและผลิตกาแปของเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งและเกษตรกรชาวเขาเผ่ามูเซอร์ พบว่า เกษตรกรที่เคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกกาแปมาก่อนจะตัดสินใจปลูกกาแปและ ชีระเดช (2543) ได้ศึกษาระบบกองทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการปลูกและผลิตกาแปอาราบีก้า ของโครงการพัฒนาเขตพื้นที่สูง ไทย – ออสเตรเลีย : ความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมระบบกองทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการปลูกและผลิตกาแปอาราบีก้าเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการปลูกกาแปมาแล้ว

13. ความรู้ในการแปรรูปกาแปคั่วบด

จากการศึกษาพบว่าความรู้ในการแปรรูปกาแปคั่วบดที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแปคั่วบดกล่าวคือเกษตรกรที่มีประสบการณ์ ความรู้ในการแปรรูปกาแปคั่วบดจะทำให้มีการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแปคั่วบดมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีความรู้ในการแปรรูปกาแปคั่วบดมากจนเกิดความชำนาญจะมีแนวทางพิจารณาข้อดีข้อเสียของกิจกรรมที่ทำ มีการทดลองทำงานเกิดความชำนาญ และนำไปประกอบเป็นอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพบูลย์และคณะ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกกาแปอาราบีก้าบน ที่สูง ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ในการปลูกกาแปมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติ เช่นเดียวกับ ชีระเดชและคณะ (2538) ได้ศึกษาการประเมินผลการฝึกอบรมเกษตรกรชาวเขาในการปลูกและผลิตกาแปอาราบีก้าใน โครงการศูนย์วิจัยและพัฒนา กาแปบนที่สูงพบว่าผลที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรมด้านการผลิตกาแปสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าขั้นตอนขั้นตอนวิธีการปลูกกาแปสามารถนำไปใช้ได้มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่การกำจัดวัชพืชในแปลง และการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพื่อใช้เป็นแรงงานในการผลิตกาแฟและมีพื้นที่ปลูกกาแฟที่มาก ตลอดจนการมีผลผลิตกาแฟของครอบครัวที่มาก มีรายได้จากการขายผลผลิตกาแฟทั้งหมด มากกว่ารายได้ด้านอื่นๆ มีการใช้แหล่งทุนและสินเชื่อ เกษตรกรมีประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องกาแฟ และประสบการณ์ความรู้ในการแปรรูปกาแฟคั่วบดอยู่ในระดับสูง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปส่งเสริมให้กับเกษตรกรรายอื่นที่มีความสนใจจะเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำงานเกี่ยวข้องในเรื่องการผลิตกาแฟ ที่จะไปแนะนำส่งเสริมการแปรรูปกาแฟคั่วบดให้แก่เกษตรกรที่สนใจเข้ากลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ควรเข้าไปส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรที่มีสมาชิกในครัวเรือนที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือนเพื่อผลิตกาแฟตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เพราะการทำสวนกาแฟจำเป็นต้องใช้แรงงานค่อนข้างมาก โดยเฉพาะช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตและต้องมีพื้นที่ปลูกกาแฟของครอบครัวเกินกว่า 8 ไร่ เพื่อให้มีผลผลิตกาแฟที่มีจำนวนมาก มีคุณภาพและมีผลผลิตที่คงที่ทุกปีเพื่อนำไปจำหน่ายเป็นรายได้หลักของครอบครัวมากกว่ารายได้ด้านอื่นๆ เกษตรกรต้องมีแหล่งเงินทุนที่ใช้เป็นทุนในการผลิตที่มีดอกเบี้ยต่ำมีระยะเวลาผ่อนชำระนานและตรงกับช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟ เนื่องจากการแปรรูปกาแฟคั่วบดต้องมีเงินลงทุนค่อนข้างสูงในการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการแปรรูป นอกจากนี้เกษตรกรต้องมีความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ควรมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการแปรรูปกาแฟคั่วบดมากพอจนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับกาแฟอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกาแฟอาราบิก้าแบบครบวงจร(การเพาะกล้า การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การแปรรูปเป็นกาแฟคั่วบด การตลาด)มากพอ ซึ่งถ้าเกษตรกรมีคุณสมบัติครบตามที่ได้กล่าวไว้เบื้องต้น จะทำให้เกษตรกรมีผลผลิตกาแฟที่มั่นคง ฐานะทางเศรษฐกิจดี มีแหล่งทุนในการผลิต ทำให้มีความพร้อมในการรับเทคโนโลยีเกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิต เข้ามาเป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการส่งเสริมการแปรรูปกาแฟคั่วบดแล้วจะทำให้การส่งเสริมการรวมกลุ่มแปรรูปกาแฟคั่วบดให้แก่เกษตรกรในท้องถิ่นอื่นๆ ได้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

2. ในส่วนที่ได้เข้าไปศึกษาวิจัยในพื้นที่พบว่ารูปแบบการผลิตกาแฟอาราบิก้าของเกษตรกรในตำบลเทพเสด็จนั้น ไม่มีการทำลายทรัพย์สินป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งกาแฟของเกษตรกรปลูกอยู่ใต้ไม้ป่าตลอดจนมีความหลากหลายของพันธุ์พืชสูง ดังนั้นหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุดได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จควรจัดแผนพัฒนาการผลิตกาแฟอาราบิก้าครบวงจรเป็นแผนหลักในการพัฒนาด้านการเกษตร ให้กาแฟอาราบิก้าเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลเทพเสด็จ อย่างจริงจัง จัดหาตลาดสถานที่แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯที่ถาวร การขอหนังสือรับรองอาหารและยา (อย.) ให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯเพื่อสร้างความมั่นใจ

ให้กับผู้บริหาร ซึ่งถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการส่งเสริมการปลูกกาแฟควรเข้ามาให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น จะทำให้ผลิตภัณฑ์กาแฟคั่วบดของกลุ่มฯ ได้รับความสนใจจากผู้บริหารอย่างแน่นอน และมีการจัดสรรงบประมาณให้ความช่วยเหลือและพัฒนาให้กับเกษตรกรทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การจัดการฝึกอบรมภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การนำเกษตรกรไปทัศนศึกษาดูงานของกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการผลิตกาแฟแบบครบวงจร จัดให้ฝ่ายรับผิดชอบด้านการเกษตรโดยมีนักวิชาการเกษตรประจำ อบต. เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำส่งเสริมแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบการผลิตกาแฟอาราบิก้าแบบครบวงจรของตำบลเทพเสด็จที่ได้กล่าวไว้เบื้องต้น สามารถนำไปส่งเสริมและปรับใช้กับการผลิตกาแฟอาราบิก้าในท้องที่อื่นๆได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเฉพาะส่วนของพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของ เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า ในพื้นที่อื่นๆ ของจังหวัดเชียงใหม่และในจังหวัดภาคเหนือที่มีการปลูกกาแฟอาราบิก้าเพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในปัจจัยดังกล่าวเพื่อให้เป็นสรุปผลเป็นส่วนรวมได้ดียิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบของการผลิตกาแฟแบบครบวงจรต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมต่อไปในอนาคต
3. ควรมีการแก้ไขปัญหาจากผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อปรับปรุงให้กลุ่มเกษตรกรที่ผลิตกาแฟคั่วบดมีประสิทธิภาพการบริหารงานได้ดียิ่งขึ้น